

Na osnovu člana 66. st. (1) i (2) Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 35/05) i člana 61. stav (4) Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 23/17 i 33/17), ministrica za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo donosi

**PRAVILNIK
O NAČINU I OBLIKU PROVOĐENJA
ODGOJNO-OBRAZOVNE PODRŠKE I STRUČNOG
TRETMANA**

I. OPĆE ODREDBE

Član 1.

(Predmet pravilnika)

Ovim pravilnikom propisuju se mjere odgojno-obrazovne podrške i stručnog tretmana za učenike sa problemima u ponašanju i uopšte za zaštitu učenika, način postupanja učitelja/nastavnika/razrednika (u daljnjem tekstu: nastavnik), pedagoško-psihološke službe škole (u daljnjem tekstu: stručna služba škole), direktora osnovnih škola Kantona Sarajevo (u daljnjem tekstu: škola) i roditelja/staratelja/usvojitelja (u daljnjem tekstu: roditelj) radi osiguranja sveobuhvatnog razvoja učenika i njegove prilagodbe u društvu.

Član 2.

(Značenje izraza)

- (1) Izrazi korišteni u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:
 - a) **učenik u riziku** - učenik kojeg okružuju različiti faktori rizika koji predstavljaju prijetnju njegovom razvoju i prilagodbi u društvu;
 - b) **primijećeno ponašanje** - predstavlja identificirane oblike ponašanja učenika koji ukazuju na postojanje faktora rizika koji negativno utiču na njegov razvoj i prilagodbu u društvu;
 - c) **neprihvatljivo ponašanje** - svako ono ponašanje učenika koje na neki način ometa samog pojedinca u redovnom funkcionisanju, te može biti štetno i opasno po samog učenika i/ili njegovo okruženje. To su sva ona ponašanja koja su zakonski definisana kao zabranjena i za koje postoje propisane sankcije, a koja upozoravaju na nepovoljan razvoj i negativne ishode ako se pravovremeno ne interveniše, odnosno ne pruži dodatna stručna ili šira društvena pomoć za prevladavanje manifestiranih ponašanja;
 - d) **odgojno-obrazovna podrška** - ciljano stručno i sveobuhvatno djelovanje u školskom okruženju prema učenicima koje okružuju faktori rizika za pojavu neprihvatljivih ponašanja;
 - e) **stručni tretman** - sistem stručne podrške i intervencije usmjeren na učenike koji zbog različitih faktora rizika ne uspijevaju primjereno odgovoriti očekivanjima i zahtjevima školskog okruženja i svojim ponašanjem nanose štetu, prije svega sebi, te drugima i/ili okruženju;
 - f) **stručne službe u zajednici** - centar za socijalni rad, centar za mentalno zdravlje u zajednici i svi drugi resursi u zajednici koji mogu osigurati najbolji interes djeteta;
 - g) **individualni plan podrške (IPP)** - razvojni dokument kojim se sistematično i timski planiraju mjere u okviru škole s ciljem pružanja odgojno-obrazovne podrške i stručnog tretmana u najboljem interesu djeteta;
 - h) **individualni plan brige (IPB)** - razvojni dokument s ciljem pružanja odgojno-obrazovne podrške i stručnog tretmana u najboljem interesu djeteta, kojim se planiraju mjere u školi i izvan nje, a u njegovoj izradi i realizaciji sudjeluju: dijete, roditelj, stručna služba škole, nastavnici, te stručne službe u zajednici;
 - i) **prevencija** - proces kojim se osnažuju pojedinci i sistemi kako bi bili spremni odgovoriti životnim izazovima,

dogadajima i tranzicijama, stvarajući i podupirući uslove koji će promovisati zaštitu prava, prihvatljiva ponašanja i zdrave životne stilove, te omogućavati razvijanje i učvršćivanje prosocijalnih oblika ponašanja i time posredno preduprijeti ispoljavanje neprihvatljivih oblika ponašanja;

- j) **koordinacija** - podrazumijeva reagovanje u okvirima stručne službe škole i reagovanja u okviru saradnje stručne službe škole i stručnih službi u zajednici kojoj škola pripada;
 - k) **zaštita učenika** - podrazumijeva postupanje svih subjekata u skladu s principom najboljeg interesa djeteta u procesu pružanja podrške učeniku.
- (2) Izrazi koji imaju rodno značenje korišteni u ovom pravilniku ravnopravno se koriste za muški i ženski rod.

**II. NAČIN I OBLIK PROVOĐENJA
ODGOJNO-OBRAZOVNE PODRŠKE I
STRUČNOG TRETMANA**

Član 3.

(Cilj odgojno-obrazovne podrške i stručnog tretmana)

- (1) Cilj provođenja odgojno-obrazovne podrške je da učenik usvoji djelotvorna individualno i društveno prihvatljiva ponašanja razvijajući vještine potrebne za sveobuhvatan rast i razvoj, te brižno ophodjenje prema sebi, drugima i/ili okruženju na način da će se jačati faktori zaštite u učenikovom okruženju, posebno u školi i porodici, a što ima za cilj blagovremenu prevenciju pojave društveno neprihvatljivih ponašanja, uključujući rizike koja ukazuju na neprihvatljive oblike ponašanja u skladu sa Pravilnikom o vođenju evidencija o neprihvatljivim oblicima ponašanja.
- (2) Cilj stručnog tretmana je promjena neprihvatljivih oblika ponašanja kao i zaštita učenika kroz usvajanje djelotvornih individualno i društveno prihvatljivih oblika ponašanja.
- (3) Osim ciljeva iz st. (1) i (2) ovog člana, provođenje odgojno-obrazovne podrške i stručnog tretmana će da smanji rizike za neprihvatljive oblike ponašanja učenika, utiče na prevenciju neprihvatljivih oblika ponašanja, kao i da omogućiti osnaživanje nastavnika, stručnih službi i učenika za prepoznavanje faktora rizika za neprihvatljive oblike ponašanja, a putem utvrđenog načina i oblika djelovanja prema učenicima radi provođenja ovih mjera.

Član 4.

(Svrha odgojno-obrazovne podrške i stručnog tretmana)

- (1) Svrha provođenja odgojno-obrazovne podrške i stručnog tretmana zasniva se na ciljevima osnovnog odgoja i obrazovanja, u skladu sa članom 4. Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 23/17 i 33/17) (u daljnjem tekstu: Zakon), i to kako slijedi:
 - a) omogućiti da svaki učenik ostvari razvoj punih potencijala u skladu sa vlastitim sposobnostima, potrebama i interesovanjima;
 - b) razvijati kod učenika osjećaj i empatiju prema drugima;
 - c) afirmirati poštivanje ljudskih prava i osnovnih sloboda i pripremiti učenika za život u društvu zasnovanom na vladavini prava i vrijednostima demokratskog društva, socijalne pravde i uzajamnog uvažavanja;
 - d) poticati razvoj učenika u cjelini, uzimajući u obzir sve njegove potrebe i posmatrajući ga kao jedinstveno i kompleksno biće;
 - e) voditi brigu o mentalnom zdravlju učenika;
 - f) uočavati, prevenirati i poduzimati interventne mjere u slučaju neprihvatljivih oblika ponašanja kod učenika i zaštititi učenike od svih oblika nasilja/zlostavljanja u i oko škole;
 - g) razvijati partnerstvo između roditelja i škole i
 - h) razvijati partnerstvo između škole i lokalne zajednice radi unaprjeđenja odgojno-obrazovnog procesa.

- (2) U provedbi ovog pravilnika, primjenjuju se opšti principi osnovnog odgoja i obrazovanja, sa posebnim fokusom na princip razvoja cjelovite ličnosti i razvijanje životnih kompetencija učenika.

Član 5.

(Odgovornost škole za dobrobit djece)

- (1) Škola je obavezna brinuti o ostvarivanju najboljeg interesa učenika u situacijama nasilja, spolne zloupotrebe, zanemarivanja, odgojne zapuštenosti, zlostavljanja i izrabljivanja učenika, u skladu sa Zakonom, kao i drugim propisima donesenim u cilju zaštite prava djeteta u Bosni i Hercegovini i u Federaciji Bosne i Hercegovine.
- (2) Osnovna škola je dužna da osigura uslove za sigurno odrastanje, odgoj i obrazovanje, kao i zdrav rast i razvoj učenika s ciljem osiguranja najboljeg interesa učenika.
- (3) Roditelji, nastavnici, direktori i stručna služba škole su obavezni da jednaku važnost pridaju odgojnom i obrazovnom radu sa učenicima.
- (4) U odgojno-obrazovnom radu nastavnici imaju odgovornost za sveobuhvatan rast i razvoj učenika, njegovu dobrobit, kvalitetu usvojenih znanja, vještina, navika i stavova, pravovremenog prepoznavanja faktora rizika u okruženju, adekvatno reagovanje i osiguranje najboljeg interesa učenika.
- (5) Stručna služba škole je dužna kroz odgojno-obrazovni rad i stručni tretman da pruža podršku u razvoju učenika, prevazilaženju razvojnih kriza, da prepozna faktore rizika u okruženju učenika, te reaguje u situacijama neprihvatljivih oblika ponašanja kao i da prevenira svaki vid ugrožavanja najboljeg interesa učenika.
- (6) Direktor je dužan da poduzima sve mjere u cilju ostvarivanja najboljeg interesa učenika, kao i da obezbijedi neophodne uslove za realizaciju odgojno-obrazovne podrške i stručnog tretmana.

Član 6.

(Kompetencije nastavnika i stručnih saradnika)

- (1) U cilju prevencije problema u ponašanju učenika direktor škole na početku svake školske godine upoznaje sve nastavnike s njihovim pravima, obavezama i odgovornostima propisanim ovim pravilnikom.
- (2) Na početku svake školske godine razrednik upoznaje učenike i roditelje o načinu i obliku provođenja odgojno-obrazovne podrške i stručnog tretmana učenika sa problemima u ponašanju ali i zaštiti učenika uopšte.
- (3) Kroz program obaveznog stručnog usavršavanja, nastavnici i stručni saradnici u osnovnoj školi su obavezni najmanje dva sata godišnje pohađati edukacije koje se odnose na oblast koja je predmet uređenja ovim pravilnikom.
- (4) Program iz stava (3) ovog člana donosi ministar u skladu sa članom 91. stav (3) Zakona.
- (5) U svrhu upoznavanja nastavnika sa oblicima neprihvatljivih ponašanja učenika i ostalih rizičnih ponašanja usmjerenih na zaštitu učenika, Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo će pripremiti poseban materijal za obuku nastavnika prema Programu obaveznog stručnog usavršavanja iz stava (3) ovoga člana.

Član 7.

(Zaštita najboljeg interesa djeteta u toku provođenja odgojno-obrazovne podrške i stručnog tretmana)

- (1) U toku provođenja odgojno-obrazovne podrške i stručnog tretmana obavezno je da se razrednici, nastavnici i stručni saradnici rukovode etičkim principima koji se odnose na savjetodavni rad sa djecom, kao i odredbama Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima djeteta koje se odnose na poštivanje prava i stavova djeteta.
- (2) Razrednik ili stručni saradnik poziva učenika na savjetodavni razgovor u okviru škole (nasamo, poslije časa, poslije nastave).

- (3) Razrednik ili stručni saradnik su dužni obezbijediti sigurno mjesto u okviru škole gdje će obaviti savjetodavni razgovor sa učenicom i roditeljem, kako bi se zaštitila privatnost učenika.

Član 8.

(Utvrđivanje faktora rizika za neprihvatljive oblike ponašanja i zaštitu učenika)

Stručna služba škole utvrđuje faktore rizika za neprihvatljive oblike ponašanja i zaštitu učenika, na osnovu Pravilnika o vodenju evidencija o neprihvatljivim oblicima ponašanja i zaštitu učenika.

Član 9.

(Provođenje odgojno-obrazovne podrške i stručnog tretmana)

Stručna služba škole provodi odgojno-obrazovnu podršku i stručni tretman učenika kojem je utvrđen problem u ponašanju u skladu sa članom 8. ovog pravilnika i osigurava odgovarajuću stručnu podršku roditeljima učenika.

Član 10.

(Sadržaj odgojno-obrazovne podrške)

- (1) Sadržaj odgojno-obrazovne podrške je usmjeren na stručni rad sa učenicom, i to kroz: savjetovanje, programe razvijanja komunikacijskih, socijalnih i životnih vještina učenika, pomoć u organizaciji i načinu učenja, poticanje odgovornog i prihvatljivog ponašanja, smisleno bavljenje slobodnim vremenom, usvajanje društvenih normi, prevenciju ovisnosti i druge sadržaje primjerene potrebama učenika.
- (2) Roditeljima učenika, u skladu sa potrebama, pruža se: savjetovanje, unaprijeđenje roditeljskih vještina, podrška porodici i druge mjere podrške i osnaživanja.
- (3) Oblici podrške učeniku u školskom okruženju uključuju:
 - a) odgojno usmjeravanje učenika;
 - b) individualne ili grupne razgovore usmjerene razvoju socijalnih i životnih vještina;
 - c) uključivanje učenika u individualni i/ili grupni rad usmeren razvoj socijalnih vještina učenika;
 - d) individualnu i/ili grupnu pomoć u učenju;
 - e) uključivanje učenika u dopunsku ili dodatnu nastavu;
 - f) dodatnu pažnju učitelja/nastavnika učenika usmjerenu poticanju aktivnog, sudjelovanja učenika u nastavnom procesu;
 - g) uključivanje učenika u izvannastavne aktivnosti;
 - h) individualno i/ili grupno savjetovanje roditelja/staratelja učenika s ciljem jačanja odgojnih kompetencija roditelja;
 - i) osnaživanje i unaprijeđivanje kompetencija učitelja/nastavnika za rad s učenicima u riziku za razvoj neprihvatljivih oblika ponašanja i
 - j) druge odgovarajuće oblike podrške.

Član 11.

(Sadržaj stručnog tretmana)

Stručni tretman koji se provodi od strane stručne službe škole, podrazumijeva utvrđivanje uzroka neprihvatljivih oblika ponašanja, procjenu učeničkih potreba, definisanje sadržaja i oblika rada u skladu sa prepoznatim potrebama učenika.

Član 12.

(Primjena Pedagoških standarda i normativa za osnovnu školu)

Odgojno-obrazovna podrška i stručni tretman iz čl. 10. i 11. ovog pravilnika provode se u skladu sa Pedagoškim standardima i normativima za osnovnu školu.

Član 13.

(Saradnja razrednik - stručna služba)

- (1) Kada je kod učenika primijećeno ponašanje koje se nalazi na Listi faktora rizika utvrđenoj Pravilnikom o vodenju evidencija o neprihvatljivim oblicima ponašanja i zaštiti učenika, nastavnik je obavezan da o tome usmeno obavijesti razrednika odjeljenja kojem učenik pripada.

- (2) Razrednik, neposredno po saznanju, poziva roditelja, razgovara o primijećenom ponašanju učenika i zajedno s njim pruža adekvatnu odgojno-obrazovnu podršku učeniku.
- (3) Ukoliko procijeni da problem ipak prevazilazi njegove/njene kompetencije, razrednik obavezno obavještava stručnu službu škole, na način primjeren okolnostima (pismeno ili usmeno). Ova obavijest uključuje sljedeće podatke: ime i prezime nastavnika, ime i prezime učenika, primijećeno ponašanje u skladu sa Pravilnikom o vođenju evidencija o neprihvatljivim oblicima ponašanja i zaštiti učenika.
- (4) Ukoliko se roditelj ne odaziva na poziv ili ignoriše sugestije razrednika, razrednik odmah obavještava stručnu službu škole o primijećenom ponašanju učenika od strane nastavnika ili samog razrednika u cilju ostvarivanja najboljeg interesa učenika.
- (5) Stručna služba škole unosi podatke o primijećenom ponašanju učenika na način kako je to propisano Pravilnikom o vođenju evidencija o neprihvatljivim oblicima ponašanja i zaštite učenika.

Član 14.

(Saradnja stručna služba - roditelj)

- (1) Stručna služba škole, neposredno po saznanju o problemima u ponašanju učenika, usmeno i pismeno poziva roditelje u školu, obavještavajući ih o primijećenom ponašanju.
- (2) Stručna služba škole predlaže roditeljima mjere za odgojno-obrazovnu podršku i stručni tretman za učenika sa problemima u ponašanju.
- (3) Stručna služba škole u saradnji sa roditeljima izrađuje Individualni plan podrške za učenika (u daljnjem tekstu: IPP), osiguravajući najbolji interes djeteta i zaštitu ličnih podataka.
- (4) IPP iz stava (3) ovog člana je sastavni dio pedagoške dokumentacije koji se primjenjuje u odgojno-obrazovnom radu u skladu sa standardima struke.
- (5) Ukoliko roditelj nije saglasan sa izradom IPP ili ne prihvata njegov sadržaj, stručna služba škole obavještava nadležni centar za socijalni rad i izrađuje IPP bez saglasnosti roditelja, u cilju ispunjavanja obaveze postupanja u najboljem interesu učenika.
- (6) Nadležni centar za socijalni rad će realizirati adekvatne programe podrške porodici učenika za kojeg se kreira IPP.

Član 15.

(Individualni plan brige)

- (1) Ukoliko IPP ne daje očekivane rezultate i/ili ukoliko su primijećena ponašanja visokog rizika za učenika, stručna služba škole obavještava roditelja o tome, te daje prijedlog za izradu Individualnog plana brige (u daljnjem tekstu: IPB).
- (2) IPB izrađuje stručna služba škole uz saglasnost roditelja, i u saradnji sa roditeljem i stručnim službama u zajednici, čija je stručna pomoć neophodna za provođenje IPB.
- (3) Izuzetno od stava (2) ovog člana, IPB se može izraditi i bez saglasnosti roditelja, ukoliko je to u najboljem interesu učenika.
- (4) Ukoliko stručna služba škole ima potrebne kapacitete IPB se izrađuje u školi.
- (5) Ukoliko stručna služba škole nema kapacitete za izradu IPB, traži pomoć stručne službe u zajednici koja izrađuje IPB, osiguravajući princip najboljeg interesa učenika.

Član 16.

(Provođenje IPP i IPB)

Mjere iz IPP i IPB se realizuju u okviru škole, osim u situacijama kada je time ugrožen najbolji interes učenika i/ili je planirane mjere nemoguće realizovati u školi zbog visokog rizika, prirode podrške i neadekvatnog tretmana za učenika.

Član 17.

(Završetak provođenja odgojno-obrazovne podrške i stručnog tretmana)

Odgojno-obrazovna podrška i stručni tretman se provode u skladu sa potrebama učenika u potrebnom vremenskom periodu,

koji nije uslovljen, odnosno ograničen na period trajanja školske godine.

Član 18.

(Koordinacija stručne službe škole i stručnih službi zajednice)

- (1) Stručne službe svih škola na nivou jedne opštine dužne su da organizuju koordinacioni sastanak radi razmjene informacija i iskustava o neprihvatljivim oblicima ponašanja učenika najmanje jedanput mjesečno.
- (2) Sastanak se održava u prostorijama jedne od škola sa područja općine, vodeći računa o principu da u pomenutom ciklusu sve škole sa jedne općine budu domaćin sastanka.
- (3) Sastanku prisustvuju predstavnici: stručnih službi škola, policijski službenik iz reda odjeljenja za rad policije u nadležnog centra za mentalno zdravlje u zajednici, koji djeluje u okviru doma zdravlja.
- (4) Izuzetno, ukoliko je neophodno, sastanku može prisustvovati i policijski službenik iz reda odjeljenja za rad policije u zajednici, što procjenjuje predstavnik općinskog centra za socijalni rad.

III. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 19.

(Prelazna odredba)

Sve osnovne škole na području Kantona Sarajevo dužne su, po potrebi uskladiti svoje akte i rad sa odredbama ovog pravilnika u roku od 30 dana od dana njegovog stupanja na snagu.

Član 20.

(Završna odredba)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Kantona Sarajevo".

Broj 11/03-38-17465/19

08. jula 2019. godine
Sarajevo

Ministrica

Mr. Zineta Bogunić, s. r.

Ministarstvo privrede

Na osnovu člana 66. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 35/05) i čl. 3. stav (4) i 4. Zakona o slatkovodnom ribarstvu ("Službene novine Federacije BiH", broj 64/04), ministar privrede Kantona Sarajevo donosi

PRAVILNIK

O IZMJENAMA I DOPUNI PRAVILNIKA O
RIBOLOVNIM PODRUČJIMA I GRANICAMA
RIBOLOVNIH VODA NA PODRUČJU KANTONA
SARAJEVO

"Član 1.

(Izmjena člana 2.)

U Pravilniku o ribolovnim područjima i granicama ribolovnih voda na području Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 24/05 i 37/05), u članu 2. tačka 3. alineja 1. mijenja se i glasi:

- Rijeku Bosnu od mosta na putu M17 do mosta u Bojniku,"
- U tački 4. alineje 1., 2. i 3. mijenjaju se i glase:
 - Rijeka Miljacka od drvenog mosta, koji se nalazi između restorana Bazeni i brane na Miljacki do ušća u rijeku Bosnu,
 - Rijeka Bosna od mosta u Bojniku do mosta u Reljevu,
 - Staro korito rijeke Bosne u naselju Dobroševići."
- U tački 5. alineje 2. i 3. mijenjaju se i glase:
 - Rijeka Ljubinja od administrativne granice općina Ilijaš i Vogošća do ušća u rijeku Bosnu u Semizovcu,
 - Jošanički potok od mjesta Grabljive njive do ušća u rijeku Vogošću,"

Iza alineje 3. dodaje se alineja 4. koja glasi:

- Rijeka Vogošća nizvodno od sela Perca do ušća u rijeku Bosnu."